

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Hominem ad tentationum victoriam à Deo, Angelis, & sanctis iuuari. Cap.
7.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

Bern. ser.
9. omniū
Sanctorū.
Ephes. 6.
32.

nardus, quia scriptum est: iam non erit timor in finibus nostris. Illis potius dicebamus sanctis, quibus custodia multiplex necessaria est pro multitudine periculorum. Siquidem non est illis colluctatio aduersus carnem & sanguinem tantum, sed aduersus principatus quoque & potestates, aduersus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritalia nequitiae, in caelestibus.] Egent planè custodia, qui tam multipliciter non modo cominus, sed eminus appetunt: & ubi tot pugnae foris, non debent intrus deesse timores.] Iustus ergo timendum est, quoniam nunquam illis in hac vita securitas à tentatione est. Locum etiam quietis & pacis, permittente Domino, aduersarius spinis & tribulis seminat, ne animus securè dormiat, sed tentationum punctioibus stimulatus, pauidus requiescat. Ideoque Dauid ait: Vniuersum stratum eius versasti in infirmitate eius.] Nam in hac vita, quae infirmitas & imbecillitas quadam est, stratum, id est, quies in turbationem vertitur, dum etiam occulta & à negotiis libera, in quibus paulatim solemus, impulsu alicuius tentationis turbantur. Et experimur illud quod ait Iob: Increpat quoque per dolorem in lectulo, & omnia ossa eius marcescere facit:] nam in loco quietis, & pacis tentationem sentimus, & ossa virtutum exiccari vento venti impugnationis pertimescimus. Ecce tortores licet non ita saui externo aspectu, ut illi qui corpora trucidabant, at multo magis importuni, quos hucusque tolerat Dominus, & usque in finem saeculi tolerabis, ut iustus gloriae coronam fabricet. Quos animadvertens Leo Papa, elegantissime, ut solet, ad pugnam cum illis incundam instigat. Qui putas, inquit, qui uisisse persecutionem, & nullum tibi cum hostibus esse conflictum, intimum cordis tui scrutare secretum, & omnes recessus animae tuae diligens explorator ingredi, & vide si nulla te impugnat aduersitas, si nullus tyrannus vult in mentis tuae arcem dominari. Noli cum auaritia pacem firmare, & iniquorum quaestuum incrementa contemne. Superbiae concordiam nega, & magis time in gloriam suscipi, quam in humilitate calcari. Dissociare ab ira, ne dolore inflammet inuidia, cupido vindictae. Renuntia voluptati, auertere ab immunditia, pelle luxuriam, fuge iniquitatem, omitte falsitatem, & cum videris te multiplicem habere pugnam, tu quoque imitator martyrum, numerosam quare victoriam.] Hos aduersarios saepe sentimus, & in pace corporis positi à bello mentis non cessamus, quia necesse est ad praemium victorum accipiendum, ut prius pugna & lucta probemur.

Sancti itaque omnes tentati sunt, & quia sancti, non victi, & quia non victi, corona donati. Quare tentationum victoria eos in caelum extulit, & in aeternae coronae possessionem inuexit. Nos igitur eandem ingrediamur viam, ut post adeptas gloriosas de hoste victorias, cum ipsis pariter coronemur. Vanus puerorum timor & mulierum pusillanimitas, qua statim fugiunt atque succumbunt, fortium coronam non obtinet, & praemia eorum, qui fortiter dimicant & tandem vicerunt, victus à diabolo, & impetu alicuius peccati prostratus non arripit, sed sempiternam sibi infamiam coemit. Quomodo Apostoli exaltati sunt: Vincentes diabolum, idololatriam destruentes, fidem diffeminantes. Quomodo martyres coronati? In fide perseverantes, & principes terrae ac eorum tormenta contemnent. Quomodo pontifices & doctores laudati? Magna, immo incredibilia pro gloria Domini aggredientes, & humanam fragilitatem superantes. Quomodo confessores & anachoretæ sanctificati sunt? Superbiam iridentes, ambitionem conculcantes, & inter homines Ange-

A
lorum more viuentes. Quomodo virgines coronam adeptae: Carnem domantes & saeculi delicias respicientes. Et nos more lepuculorum in fugam versi, & voce tantum hostis exterri, & primo eius congressu calcati ad illorum gloriam peruenimus, & victorum fertis coronabimur? Quis tantam stultitiam non cum indignatione audiat, aut potius, quis talem proccacitatem audire sustineat? Dies saeculi à vesperi incipiunt, & in mane finiuntur: factumque est vesperè & mane dies vnus:] quia vesperam tentationis à nobis victae, aurora coronae sequitur, & post pericula nobis serenitas demonstratur. Nisi praecesserit pugna, inquit Cyprianus, non potest esse victoria, cum fuerit in pugnae congressione victoria, tunc datur vincitibus & corona. Nam gubernator in tempestate dignoscitur, in acie miles probatur. Delicata iactatio est, cum periculum non est: conflictatio in aduersis, probatio est veritatis. Arbor, quae alta radice fundata est, ventis incumbentibus non mouetur: & nauis, quae forti compage solidata est, pulsatur fluctibus, nec foratur: & quando area fruges terit, ventos grana fortia & robusta contemunt, inanes paleae iatu portante rapiuntur. Sic & Apostolus Paulus, post naufragia, post flagella, post carnis & corporis multa & graua tormenta, non vexari, sed emendari se dicit in aduersis, ut dum grauius affligitur, verius comprobetur. Datus est mihi, inquit, stimulus carnis meae, Angelus Satanæ, qui me colaphizet, ut non extollar: propter quod Dominum ter rogavi, ut diceret à me, & dixit mihi: Sufficit tibi gratia mea, nam virtus in infirmitate perficitur.] Quando ergo infirmitas, vel imbecillitas, & vastitas aliqua grassatur, tunc virtus nostra perficitur: tunc fides, si tentata perstiterit, coronatur; licet scriptum est: Vasa figuli probat fornax, & homines iustos tentatio tribulationis.] Vide quantis, & quam apertis similibus Beatissimus hic pater, & sanctissimus martyr ostendat, tentationum sustentiam atque victoriam iter esse ad consequendam, arripendamque coronam! Omnia enim, tum natura genita, tum arte confecta primo laborant, postea quiescunt; principio contrariis resistunt, deinde vincunt; tandem gaudio victoriae perfruuntur: & idem in operibus gratiae ordo modusque seruat. Labora itaque ut in fine quiescas, resiste vitis, & impugnationibus diaboli, & omnium aduersariorum animae te constanter oppone, ut resistendo, & contrariando victoriam obtineas, & ex victoria ad praemia victoribus destinata peruenias. Absurdum est enim, & planè ignominiosum inter laborantes ociari, inter perseverantes fugere, inter stantes occumbere, inter fidelitatem seruantes à Deo desciscere, & fidelem non esse, & cum laborantibus, perseverantibus, & stantibus, velle post turpem fugam, & infamem coram hostibus casum, ab agonothea coronari.

Hominem ad tentationum victoriam
à Deo, Angelis, & Sanctis
iuuari.

CAPVT VII.

N bellis visibilibus atque terrenis, multi victorum gloriam, & fortium praemia considerantes, victoriae desideris accendantur, sed propria imbecillitate pressi, & viribus aduersariorum exterri, & aliorum auxilio destituti, ab eo, quod cupiebant, aggrediendo

desi

Psal. 49.
n. 4.

Iob 33.
n. 19.

Leo. ser.
de Mahabai.

Gen. 1.5.

Cyprian.
de mor.
sali.

2. Cor. 12.
n. 7.

Eccle. 27.
6.

1. Reg. 17.
24.

desunt. Sic Israhelita viso Philistæo, & sermonibus eius auditis, quibus exprobrabat agminibus Israhel, fugerunt & absconderunt se ab hostibus suis, quia inualidiore ad pugnam cum illis semetipsos considerarunt.] An eadem est causa nostra, ut à pugna cum aduersariis animæ nos subtrahamus, & victoriam consequi desperemus? Nullo modo: immò si res ista attentè consideretur, validissimam manum pro nobis pugnantem videbimus: quæ potentissimè conatibus hostium nostrorum obsistat. Eliseo quidem in ciuitate Dothan, Syrorum acie circumdato, famulus eius timere cœpit, & periculum imminens inclamare: Propheta verò orauit, dicens: Domine aperi oculos huius, ut videat, qui accepta luce diuinitus, & videns copiosum Angelorum exercitum in circuitu Elisei, omnè metū curamq; deposuit.]

4. Reg. 6.
17.

Domine, aperi obsecro oculos nostros, & videamus semel quis nos aduersus diabolum iuret, quæ auxilia ad victoriam comparandum suppeditet, ut in anem timorem abiiciamus, & ad vincendum incitemur.

4. Reg. 6.
17.

Zachar.
4. 5.

Eliseum Angeli à Domino in auxilium missi cingebant, at nos Deus ipse fortis ac potens circumdat, & insuperabili sua potentia suffulcit. Nam & hoc significat vaticinium Zachariæ: Absque muro habitabitur Ierusalem præ multitudine hominum, & iumentorum in medio eius. Etego ero ei, ait Dominus, murus ignis in circuitu.] Illa quidem terrena Ierusalem non carebat muro, sed tanta erat ciuium multitudo, ut plurimi eorum extra muros habitarent, qui tamen securi & lati viuebant, quoniam protectione Domini cingebantur. Ita prorsus in Ecclesia, cuius vrbs illa fuit imago, quidam intra murum habitant, nempe nos religiosi, qui regulari obseruantia cingimur, quidam extra murum, scilicet sæculares, qui non tanta vitæ circumspectione, nec status cautela delectantur. At omnibus tam hominibus, quam iumentis, id est, tam sapientibus, quam insipientibus, modò ipsi velint, Dominus est murus igneus, qui eos ab insurgentibus tentationibus sua protectione defendit. Vnde alibi de eadem Hierosolyma scriptum est: Quoniam montes in circuitu eius, & Dominus in circuitu populi sui, ex hoc nunc, & vsque in sæculum.] Murus quidem igneus est tibi Dominus, ò anima mea, quoniam ignis illuminat, & tenebras ignorantia discutit: Dominus autem illuminatio mea, ignis calefacit, & frigus torporis & infirmitatis consumit, Dominus autem salus mea. Cur ergo Syros timebo? Dominus protector vitæ meæ, cur demones iam ab ipso victos trepidabo? Non itaque putandum est nos esse in manibus hostium derelictos, aut solos, & subsidiis vacuos contra illos decertare, quia Dominus ipse pugnat pro nobis,] ut in Exodo scriptum est, adeò ut causa mortis, aut vulnerum nostrorum non sit auxiliorum diuinorum vacuitas, sed hominis auxilia contemnentis infida & peruersa voluntas. Quamobrem meminerimus semper sententiæ hominis Dei, qua dixit ad Amasiam: Si putas in robore exercitus bella consistere, superarite faciet Deus, ab hostibus Dei quippe est, & adiuuare, & in fugam conuertere.] Nec putemus nos, ne superemur, aduersus insidias diaboli humana virtute pugnare, sed auxilio Domini nixi dimicare, sustinere, & inimicos vincere. Ipse enim, & nos ad bellum roborat, & hostes animæ fugat. Sic certè cogitabat Israhelitarum populus, qui auditis conatibus Holofernis non in armis, sed in humillima deprecatione confidit. Conuersusque ad communem humani generis adiutorem, in hunc modum deprecatus est: Dominus Deus cæli & terræ, intuerè superbum eorum, & respice ad nostram humilitatem,

Psalm. 124.
5.

Psalm. 26.
1.

Exodi
14. 14.

1. Paral.
15. 8.

Iudith
6. 15.

A

& faciem sanctorum tuorum attende: & ostende quoniam non derelinquis præsumentes de te, & præsumentes de se, & de sua virtute gloriantes humilias.] Hos fideliter imitemur, & cum tentamur, ad Deum tanquam ad adiutorem nostrum, & vnicam nostræ spei anchoram recurramus. Sitque nostra fiducia illa Michææ: Exaltabitur Domine manus tua super hostes tuos, & omnes inimici tui interibunt.] Nostra verò oratio ita se effundat: Iudica Domine nocentes me, expugna impugnantem me. Apprehende arma & scutum, & exurge in adiutorium mihi, & cætera, quæ sequuntur. Quæ Dominus audiens, statim adierit, & quam petimus de hostibus liberationem, conceder.

Michæa
1. 9.
Psalm. 34.
1. 23.

B

Considerandus tamen est modus, quo Dominum adiutorem experimur, ut eo cognito, læti maiorem de obtinenda victoria fiduciam concipiamus. Ipse quidem intelligentiam docet, voluntatem in spem erigit, fortitudinem subministrat, remedia suppeditat, vires aduersarij ligat, impugnationem extenuat, & tandem tentationis bellum in pacem conuertit. O auxiliator fidelissime, verè adiutor in opportunitatibus, in tribulatione,] quam multis ac mirabilibus argumentis manifestas, quoniam tu adiutor & protector noster es, & quòd aduersarios tuis viribus superamus, ex nostra verò imbecillitate ac pusillanimitate vincimur. Dominus autè intelligentiam docet lege, præceptis, scripturis, & instinctibus suis, necnon & Prælatorum ac maiorum doctrina, ut sciat, quod malum ab aduersario proponatur, & quis laqueus nobis alia cogitantibus præparetur.

Psalm. 9.
10.

C

Ideoque [Deus] dicitur [lux,] nam sicut lux occulta detegit, ita ipse laqueos & tendiculas aduersariorum reuelat. Docet etiam quomodo nobis pugnandum sit, & arma arripienda præscribit. Quod beneficium certè maximum commemorat Dauid, cum ait: Docens manus meas ad prælium, & componens quasi arcum arcum, brachia mea. Dedit mihi clypeum salutis tuæ, & mansuetudo tua multiplicauit me.] Manus docet, & brachia componit: manus quidem docet, ut hostem cominus accedentem iustus feriat, & brachia in modum arcus tendit, ut aduersarium eminus pugnantem auertat. Offert ipse clypeum salutis, nempe protectionem suam, qua à tentatione seruamur, & nostra merita sua mititate multiplicat, dum nos cadentes erigit, præstatque ut ex casibus nostris, ac susceptis aliquando vulneribus nostram infirmitatem agnoscamus, & humilitatem ad proficiendum maxime necessariam cumulemus.

1. Ioan. 1.
5.

2. Reg.
22. 35.
36.

D

Illuminato autem intellectu, voluntatem in spem vincendi erigit, quæ aptissime utilis est ad victoriam in bello consequendam. Sæpe aduersarios nostros multos & fortes nouimus, & nos infirmos & impotentes aduertimus, & tamen intus in corde, Domini verba sentimus: Certè vidisti omnem multitudinem hanc nimiam? Ecce ego tradam eam in manu tua hodie, ut scias quia ego sum Dominus.] Hodie, id est, in hac vita, aspiciamus sæpe hostes nostros proffigatos atque subiectos, & Dominum verè omnium Dominum esse cognoscimus, cui etiam aëreæ potestates & bestia terre, id est, bestiales affectus nostri cordis obediunt. Et (quòd certè mirabile est) ipsum ante obtentam victoriam audimus, dicentem: Ego protector tuus sum, & merces tua magna nimis.] At qui ante victoriam mercedis nobis dandæ recordatur, certè eam ab humana fragilitate obtinendam pollicetur.

3. Reg.
10. 13.

Gen. 15. 1.

E

Sed erecta per spem voluntate, nos fortes, & alacres ad dimicandum reddit: nam quis non fortiter se gerat dum videt se ab aduersariis timeri? Et quis non

Nahum
1.7.

Osee 13.
1.

Hier. lib.
3. in O.
scilicet eod.
cap.

Greg. 6.
mor. cap.
15.

Cassian.
col. 7. c.
22.
Iob 2.

Matt. 8.
n. 31.

Apoc. 20.
2.
Aug. lib.
20. de ci-
uit. c. 7.

Greg. 32.
mor. cap.
12.

Aug. ser.
179. de
temp.

in spem eos calcandi furrigatur? Certè hanc fortitudinem esse velut filiam spei Nahum propheta declarat. Bonus Dominus, inquit, & confortans in die tribulationis, & sciens sperantes in se. Reicit ille tepidos ad eius occursum imparatos, quibus dicit: Nescio vos. Scit autem, id est, complectitur feruidos, qui in ipsum sperant, & fortitudine roborat, vt aduersarios suæ salutis euertant. Hos reficit pane fortitudinis, vt in hoc spiritali bello superiores euadant. Quod promisit per Oseam, dicens: Ego cognoui te in deserto, in terra solitudinis. Quid est, ego cognoui te in deserto, in terra solitudinis. Quid est, ego cognoui te? Explicet id Hieronymus. Ego, inquit, qui conditor omnium sum, cognoui, siue pau te in deserto, & in terra inhabitabili, vbi rerum omnium penuria, vbi nullæ aquæ: dedi tibi manna de cælo, & aquarum fontes produxi de terra durissima. Cognoscere igitur Domini, pascere est, qui sperantes in se pane sustentat, id est, auxilio suo ad superandum fortificat. Ad hoc autem pertinent remedia victoriæ obtinendæ apta, quæ iusti, Deo donante, conquirunt, de quibus hæc ait Gregorius: Sancti viri quia contra multiformem aduersarium se pugnare considerant, semetipsos in certamine multipliciter parant. Habent enim contra famem, diuini verbi pabulum: contra belli gladium, continentia scutum: contra flagellum linguæ, protectionem patientiæ: contra exterioris calamitatis damnum, interni amoris adiutorium. Vnde miro modo agit, vt quò eos hostis callidus numerosus tentat, eo circumspedi Dei milites virtutibus ditiores fiant. Quis hæc remedia & alia similia pene innumerabilia, quæ agmen vitiorum oppugnant à Deo data esse non videat? Et quis cælestibus his armis indutus atque protectus, de felici in tentationibus successu diffidat?

His donis anima nostra protegitur, vt tentationi resistat, & contra hostes tentantes insurgat, at in ipsis tentationibus alia tria dona supra commemorata Deo donante consequitur. Alterum est, quo Dominus vires aduersariorum extenuat, & quousque procedere debeant, ita vires nobis concessas non excedant, benignissima pietate definit. Libet de hac re Cassianum docentem audire. Non habere eos potestatem, ait, quenquam hominem lædendi: exemplum beati Iob manifesta ratione demonstrat, vbi non amplius eum tentare audeat inimicus, quam diuina ei dispensatione conceditur: & confessio eorundem spirituum Euangelicis monumentis inserta, testatur, dicentium: Si eiicias nos, mitte nos in gregem porcorum. Qui multo magis credendi sunt in nullo hominum, qui ad imaginem Dei creati sunt, introire pro arbitrio suo posse, cum in animalia muta, ac immunda ingrediendi absque Dei permisso non habuerint potestatem. Hæc ille. Qui & addit, neminem non solum imperfectorum, verum etiam nec perfectorum illi posse resistere, si omnè in illum, quam habet, sine vlla mensura, exerceret potestatem. Ac propterea Iohannes diabolum (& idem esto iudicium de aliis aduersariis nostris) non solum, sed ligatum à Christo describit. Vidi Angelum, inquit, descendentem de cælo, qui vt in confesso est apud Augustinum, significat Christum. & apprehendit draconem serpentem antiquum, qui est Diabolus & Sathanas, & ligauit eum per annos mille, nempe, vt vult Gregorius, & alij, per totum gratiæ tempus, quod ab aduentu saluatoris vsque ad finem mundi decurrit. Quid autem est diabolum ligari, nisi eius vires debilitari: ne possit nobis nocere, nisi nos ad illum accedamus, vt Augustinus ait, & prauæ suggestioni consentiamus propriæ voluntatis abi-

trio? Alterum donum est, quod ipsam tentationem placat, ne nobis importunitatem eius sustinere nolentibus dominetur. Quod per Christum nobis obuenire ipse per Salomonem mysticè declarat, cum ait: Quando circūdabat mari, terminum suum, & legem ponebat aquis, ne transirent fines suos, quando appendebat fundamenta terræ: cum eo eram cuncta componens. Ipsam enim æternam sapientiam abstulisse, cum æternus Pater mari & aquis, nempe tribulationibus ac tentationibus limites posuit, quid est nisi significare nos meritis eius tentationum immixtionem obtinuisse, & potestate earum non fuisse consumptos: Postremum donum est, vt finem belli, & laborum ex eius bonitate recipiamus, quod tempore congruo tentationem nos fatigantem omnino tollit, & optatam pacem concedit. Cum enim placuerint Domino viæ hominis, inimicos quoque eius conuerterit ad pacem. Atque istud opus suum esse dicit manifestè per Amos, in hæc verba: Ego exterminavi Amorrhæum à facie eorum, cuius altitudo, cedrorum altitudo eius; & fortis ipse quasi quereus: & contriui fructum eius desuper & radices eius subter. Opus namque Dei est fortem armatum profligare atque destruere, qui cordis nostri terram antea possederat: Opus eius est, diaboli superbiam deuicere, vires confringere, radices, id est, vitia, peccatorum femina euellere; & fructus, hoc est, peccata ipsa exterminare. Verè, Domine, tu adiutor noster es, tu vincis in nobis, tu aduersarios nostræ salutis conteris, vt non in nobis, sed in te saluatore nostro gaudeamus, & nō in nostra infirmitate, sed in tua virtute gloriemur.

Hoc auxilium Dei satis profectō sufficeret; quò enim alio opus est nobis, si habemus omnipotentem defensorem? At in bonis conferendis nunquam Dominus sufficientia tantum tribuit, sed ad ostendam immensam bonitatem, & nullis limitibus clausum amorem, etiam abundantissima dona supra necessitatem imperit. Voluit igitur nos ad tentationum victoriam, non solum brachio suo protegi, sed Angelorum quoque & Sanctorum auxilio iuari. Hi enim nobis pugnantibus se comites præbent: hi nos docent & roborant: hi occultis locutionibus ad victoriam accendunt; hi aduersus diabolum pro nostra liberatione clamant. Et sicut, cum canis panem, aut carnem, aut aliquid simile è conclauis auferat, illum clamantes insequimur, vt teritis os aperiat, & qua ceperat deglutire, relinquat: ita Angeli & Sancti, cum vident nos arte demonis huc illucque iactari, & crudeli eius ore discerpi, eum clamoribus arcent à nobis, & à pestifero morfu defendunt. Quod ego in Cantico Deborah adumbratum ingenio. De cælo, inquit, dimicatum est contra eos; stellæ manentes in ordine & cursu suo, aduersus Sisaram pugnaverunt. Cælum namque aduersus aduersarios nostros pro nobis dimicat, quando auxilia, quæ nos tueantur, quasi fulgura, & grandinum lapides in eos iactat: & stellæ (id est, Angeli, vt Rupertus interpretatur, manentes in ordine & cursu suo) pro hominibus pugnant, cum demones in nos insurgentes fugant & terrent. Vnde hi sunt illi pastores atq; primates, vt ait Hieronymus, quorum meminit Michas Propheta, quos Dominus ad protectionem suorū, & tentatorū destructione exsuscitat. Et erit iste pax, inquit, cum venerit Assyrius in terram nostrā, & quando calcauerit in domibus nostris, & suscitabimus super eum septem pastores & octo primates homines. Et pascent terram Assur in gladio, & terram Nemrod in lanceis eius: & liberabit ab Assur, cum venerit in terram nostram, & cum calcauerit in finibus nostris. O pastores optimos

Prou. 3.
29. 30.

Prou. 16.
7.

Amos 2.
9.

Iudic. 5.
20.

Ruper. li.
2. nico in
iudices.
c. 8.

Micha. 5
nu. 5. 6.
Hier. lib.
2. in A-
mos ad c.
5.

Angelos, & Sanctos omnes, quos Christus pax nostra ad nostram defensionem exsuscitat. Nam si venerit diabolus in terram nostram, ut conculcet pravis desideris, tanquam pedibus terminis cordis nostri; hi primates, atque pastores nos fortitudine & robore, diabolum verò timore & gladio pascunt, ut nos victores & fideles Domino, & illum victum, ac ignominia dignum efficiant.

Validissimis ergo auxiliis ad victoriam tentationum protegemur, quæ Domino nobis assistente, & iuuantibus Angelis, ac Sanctis assequimur. Sed hæc adiutores, atque præsidia Dionysius Richelius sigillatim explicat, cuius doctrinam tanquam viri penitissimi summatim perstringam, ut quanti, & quam validi adiutores pro nobis pugnent, videamus. Pugnât pro nobis Christus Saluator noster, [stans,] ut dixit Stephanus, [ad dexteram Dei,] ut ipsa dispositione, qua visus est, ostendat, quam paratus sit ad auxilium ferendum accurrere. Pugnât pro nobis Beata Virgo, quæ mater est nostra, & adiutrix in tribulatione, & [caput] serpentis, id est, suggestionis iniuria, sua virtute comminuit. Pugnât pro nobis Angeli, quibus mandatum est ab eo utique, qui Angelorum est Dominus, ut laqueos detegant, daemones arceant, & nos protegant atque custodiant. Pugnât & Sancti, illi præcipuè, quos aduocatos habemus, & in auxilium vocamus, qui nos inuisibiliter consolantur, & subsidia cælitus demissa suppeditant. Succurrit nobis mater Ecclesiæ, quæ fideles, ut filios à se genitos foaret, & ut piâ genitrix pro illis apud Dominum interpellat. Subueniunt Prelati, dum tentationes aperiant, remedia ad pugnandum, & vincendum tanquam arma, conferunt, & vitæ rectè instituendæ documenta præcibunt. Iuuant proximi tam maiores, quam æquales, seu minores, dum vel bono exemplo ad bellum, & victoriam quarendam mouent, vel casibus, & pœnis, quas ob sua peccata commeriti sunt, à similibus peccatis auertunt. Dominus quoque per se, aut per Angelos sanctos terret, & refrænât daemones, & ligat, ac veluti compedibus tenet (sicut Angelus Raphael ligauit daemonium in deserto superioris Ægypti) ne nobis nocere valeant. Fugât etiam illos, ut saltem ad tempus à tentatione desistant, quo nos vires resumamus, & ad iterum pugnandum roboremur. Tribuit præterea nobis gratiæ ac virtutum incrementum, ut deinceps facilius tentationibus reluctemur; iuxta illud Pauli: Et faciet cum tentatione prouentum, ut possimus sustinere.] Iam ipse bonus Dominus intellectum nostrum illuminat, ut versutias inimicorum, & qualiter sit eis resistendum intelligamus. Iam timore sollicitat, ut succumbere, & vinci, & spoliari, & vulnerari maximè formidemus. Iam contemptibili forma hostem demonstrat, ut audacius, & animosius suæ impugnationi resistamus. Sic aggressus est Euam in forma serpentis, & magno Antonio visus est in forma pueri nigerrimi, ut ex eius vase, ut inquit Gregorius, homo cognosceret, qualis esset qui intus habitaret. Suntne plura subsidia à benignissimo adiutore concessa? Ita sanè. Nam ipse tentatos consolatur in ipso impugnationis ardore, quod aduertens Paulus ait: Benedictus Deus, qui consolatur nos in omni tribulatione nostra,] ne impulsu incurfionis victi succumbant.] Ipse tranquillitatem affert,] & imperat vèis & mari] ut quiescant, & post tempestatem tranquillum facit, & post fletum exultationem infundit.] Ipse mentem erigit, confortat, atque corroboret, ut alacriter pugnet, & tentationis molestiam, ut magni lucri spiritualis occasio nem admittat. Supponit ille manum suam ne col-

lidamur:] Suscipit confugientes ad se, ne pereamus, & molestiis corporis tangit, ut à vitiiis animæ liberemur.

Quis iam tantis auxiliis fultus non respiret? Quis non se aduersus aduersarios erigat? Quis non de felici atque plenissima victoria confidat? Tentari quidem permittitur, non ut cadat, sed ut ex pugna meritum sibi conquirit: & ideo tot modis inuatur, ut diuitiis spiritalibus cumuletur. Hoc enim est, quod Dominus ait per Isaiam: Ad punctum in modico dereliqui te, & in miserationibus magnis congregabo te. In momento indignationis abscondi faciem meam parum à te, & in misericordia sempiterna misertus sum tui.] Ad modicum tempus derelinquit nos Dominus, non quia auxilia sua subtrahat, sed quia, ut pugnemus, & erga ipsum fidelitatem ostendamus, suam præsentiam occultat. At statim accedit, & nostras cogitationes dispersas, & affectiones vi tentationis dissipatas recolligit, & in se conuertit. Quasi indignans & irarus se habet, dum ad momentum quasi dormit, nec nostros fletus aut deprecationes exaudit: sed statim miseratione sempiterna, cuius scilicet fructu in æternum proficemur, nobis timentibus & vacillantibus se offert, & ab aduersario, cuius faucibus glutiebamur, benignè defendit. Omnia in bonum nostrum ordinat, qui, ut inquit Gregorius, sanctos suos veniendo adiuuat, derelinquendo probat, donis firmat, & tribulationibus tentat. Si igitur, ô anima mea, tam forti, ac fideli adiutore in tentationibus roboraris, quare mœrore contraheris? Nunquid rex non est tibi, aut consiliarius tuus perit, quia comprehendit te dolor sicut parturientem? Quare tristis es anima mea? & quare conturbas me?] Imò spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi; salutare vultus mei, & Deus meus.] Dum illum sanè confiteor, & laude ac oratione meum refugium agnosco, salutare meum, quod faciem tristem ac contractam exhilarat, & Deum omnipotentem & omnia mala, licet ineuitabilia auertentem experior.

Isa. 54. 7.8.

Greg. 20. mor. c. 19.

Michas 4. 9. Psal. 42. 5.

Tentationibus resistendum esse ob magnas utilitates, quas anima ex victoria decerpit.

CAPVT VIII.

POSTREMVM quod ad fortiter dimicandum, milites solent accendere, & ad victoriam procurandam animare, præmium est, quo solent strenuè pugnantes & vincentes cumulati. Quod certè tentationibus reluctanti, & eas vincenti non deesse certissimum est. Si enim reges terreni suos milites vincentes premio afficiunt, cur Rex celestis in immensum largior iustos suis hostibus reluctantes, eosque deficientes non dicit atque coronet? Si natura ipsa res sensu, ac ratione carentes, dum sua contraria superant, sine mercede esse non patitur, & ignem, exempli gratia ligna vincentem audanger, & eorum materia efficit maiorem, & fortiorem, quare naturæ, & gratiæ author homines liberi arbitrij compotes, qui gratia induti liberè delicias respuunt, & de hostibus gloriosè triumphant, sine premio & mercede relinquunt? Angeli quidem sancti aduersus malos invidiosq; pugnarunt, & statim mercedè victoriæ, felicitatè, ac summi boni possessionè acceperunt. Ac ideo obteta victoriâ illa vox exultationis insonuit: Nunc facta est salus, & virtus, & regnū Dei nostri.] Quare homines Angelis

Apo. 12. 10.

Dion. lib. de remedijs tentationum. art. 25.
I.
Act. 7. n. 55.
II.
Gen. 3. 15.
III.
IV.
V.
VI.
VII.
VIII.
Tobia 8. n. 3.
IX.
X.
I. Cor. 10. n. 13.
XI.
XII.
XIII.
Gen. 3. 1.
Greg. 17. mor. c. 20.
XIV.
2. Cor. 1.
XV.
Matt. 8. 26.
Tobia 3. 22.
XVI.
XVII.
Psal. 26. 24.